

Ledighed blandt langvarige ydelsesmodtagere i Ishøj Kommune

1. Indledning

Ishøj Kommune oplever særlige udfordringer med ledighed og manglende tilknytning til arbejdsmarkedet blandt kommunens borgere. Ledighedstal fra juni 2015 viser således, at Ishøj Kommune for 5. år i træk har den højeste ledighedsprocent (9,2 %) sammenlignet med resten af landets kommuner (Danmarks Statistik, juni 2015).

Undersøges ledighedstallene nærmere, fremgår det, at 38 % af de ledige borgere har været uden beskæftigelse det seneste år eller længere (august 2015).

Diverse undersøgelser på beskæftigelsesområdet viser, at jo længere tid en ledighed står uden for arbejdsmarkedet, jo sværere er det at genoprette kontakten hertil¹. Derfor anses langtidsledighed som en særlig udfordring i forhold til at nedbringe ledigheden, ligesom der er en overbevisning om, at det generelt gavner den enkelte at indgå i et arbejdsfællesskab og kunne forsørge sig selv og evt. familie gennem lønindkomst.

Set ud fra et kommunalt økonomisk perspektiv betyder den netop vedtaget Refusionsreform (august 2015), at den statslige refusion reduceres over tid. Konkret betyder dette, at Ishøj Kommune fra 2016 vil modtage 20 % (tidligere op til 50 %) i statsrefusion for ydelser til langvarige ydelsesmodtagere, der har været 'i systemet' mere end 1 år.

På baggrund af ovenstående er formålet med nærværende analyse at give et billede af, hvad der kendetegner gruppen af langvarige ydelsesmodtagere og dermed bidrage med en social pejling i forhold til målgruppen. Konkret fokuseres der således på borgere, som har modtaget offentlige ydelser i mere end et år² i Ishøj Kommune for at belyse, hvilke særlige udfordringer de oplever i henhold til at komme tilbage i beskæftigelse. Analysen vil således danne grundlag for en særlig indsats, der iværksættes i samarbejde med Socialmedicinsk Enhed, ligesom et øget vidensgrundlag om målgruppen kan være en styrke i henhold til fremtidige indsatser målrettet langtidsledige borgere.

Definition af målgruppen

Danmarks Statistik opgør bruttoledigheden ud fra "*personer, der modtager, a-dagpenge samt jobparate personer, der modtager kontanthjælp eller uddannelseshjælp*"³.

Langtidsledighed defineres som "*personer, som har været ledige i mindst 80 % af tiden inden for de seneste 12 måneder*".

¹ "Analyser af langtidsledigheden", Beskæftigelsesministeriet maj 2010

² Pension, førtidspension og barsel er ikke indregnet heri, da disse borgere ikke skal stå til rådighed for arbejdsmarkedet.

³ Kontanthjælpsmodtagere under 30 år

Danmarks Statistik medregner således ikke aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere/uddannelseshjælpsmodtagere i deres opgørelser over ledige. Det kan derfor diskuteres, hvorvidt aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere og aktivitetsparate modtagere af uddannelseshjælp skal medregnes som langtidsledige. Kategoriseringen ”aktivitetsparat” henviser til, at det fra Jobcenterets side ikke findes realistisk, at borgeren vil kunne påbegynde uddannelse eller job inden for det kommende år. På denne måde står disse borgere ikke direkte til rådighed for arbejdsmarkedet. Omvendt er disse borgere ikke i beskæftigelse og forventes at være den målgruppe, som oplever de største udfordringer i henhold til at komme tættere på arbejdsmarkedet. Samtidig er der inden for de nyere reformer på beskæftigelsesområdet et politisk ønske om, at alle, der kan arbejde, skal arbejde, hvilket også gælder aktivitetsparate borgere. Aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere/uddannelseshjælpsmodtagere anses derfor som en interessant og aktuel målgruppe for denne analyse.

På baggrund af ovenstående er målgruppen for denne analyse derfor *personer, der har modtaget a-dagpenge, kontanthjælp (job- og aktivitetsparate) eller uddannelseshjælp (uddannelses- og aktivitetsparate) de seneste 12 måneder eller længere.*

For at tydeliggøre at gruppen af aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere også inkluderes i denne analyse, betegnes målgruppen fremadrettet ”langvarige ydelsesmodtagere”. Med denne betegnelse pointeres det, at borgerne har modtaget offentlige ydelser i mere end et år, hvormed de har stået udenfor arbejdsmarkedet. Endvidere gøres det med denne betegnelse tydeligt, at gruppen ikke ”kun” indeholder langtidsledige jævnfør den officielle betegnelse, men også aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere. Det skal derfor betones, at de anvendte opgørelser kan variere fra de ledighedstal, som Danmarks Statistik udgiver.

Øget risiko for ledighed og fastholdelse i langvarige ydelsesforløb

Med udgangspunkt i den allerede eksisterende viden på beskæftigelsesområdet kan der opstilles forskellige risikofaktorer for, hvorvidt en ledig ender på kanten af arbejdsmarkedet og i langvarige ydelsesforløb:

Identificerede kendetegn, der øger risikoen for ledighed og langvarige ydelsesforløb:

- Svag uddannelsesbaggrund
- Over 40 år
- Flere kontakter til sundhedsvæsenet
- Ikke-etnisk dansk baggrund
- Psykisk lidelse
- Sparsom erhvervs erfaring
- Andre sociale udfordringer som gæld, hjemløshed m.m.

Ovenstående kendetegn er identificeret ud fra analyser lavet på nationalt niveau, hvormed data bygger på en samlet opgørelse over langvarige ydelsesmodtagere i Danmark⁴.

Det findes derfor interessant at undersøge, hvilke kendetegn der gælder for langvarige ydelsesmodtagere i Ishøj Kommune.

2. Undersøgellesdesign og datagrundlag

For at skabe et øget og mere nuanceret billede af de udfordringer, som langvarige ydelsesmodtagere i Ishøj Kommune oplever i henhold til at komme i beskæftigelse, er analysen delt op i to:

1. En deskriptiv (beskrivende) analyse som baseres på data fra Jobindsats. Formålet med denne del er at give overblik over målgruppen i henhold til ydelse, alder, køn og etnicitet.
2. Sags gennemgang af 25 % af alle sager. Sagerne er tilfældigt udvalgt og udgør således 25 % af den samlede gruppe af borgere på langvarige ydelser. Sagerne er udvalgt proportionelt for de forskellige ydelsesgrupper, hvormed stikprøven indeholder 25 % af alle forsikrede ledige, 25 % af alle jobparate kontanthjælpsmodtagere osv. Sags gennemgangen skal bidrage med viden om mere kvalitative dimensioner såsom borgernes sociale, sundhedsmæssige og uddannelsesmæssige forhold. Der udledes således pejlemærker for borgernes sociale og sundhedsmæssige udfordringer.

Jobindsats er Beskæftigelsesministeriets centrale database i forhold til data på beskæftigelsesområdet. Det er i forbindelse med denne analyse blevet tydeligt, at der i databasen er fejl i forhold til opgørelser og data for de forsikrede ledige på a-dagpenge/arbejdsmarkedsydelse. Det har derfor ikke været muligt at anvende disse tal i denne analyse.

Derfor deles analysen op i to, hvormed første del behandler de forsikrede ledige og anden del behandler borgere på kontanthjælp/uddannelseshjælp.

3. Forsikrede ledige (a-dagpenge og arbejdsmarkedsydelse)

På baggrund af det forfejlede datagrundlag for de forsikrede ledige er analysen for denne målgruppe alene baseret på et udtræk lavet af Vallensbæk Jobcenter august 2015 over alle de borgere (cpr numre), der har modtaget a-dagpenge eller arbejdsmarkedsydelse i mindst 12 måneder (forsikrede ledige).

Denne opgørelse kan være forbundet med visse usikkerheder, da Jobcenteret oplever, at borgere glemmer at oplyse, hvis de får job eller på anden måde ikke længere skal fremgå af ledighedsopgørelserne. Derudover vil opgørelsen altid være et øjebliksbillede af det tidspunkt, hvor opgørelsen er trukket.

På trods af ovenstående usikkerheder anses datagrundlaget så stabilt, at der på baggrund af udtrækket over alle borgere på a-dagpenge/arbejdsmarkedsydelse kan opstilles nogle sociale pejlemærker for disse borgere.

Alle lønmodtagere kan blive medlemmer af en a-kasse, som bedst kan beskrives som en forsikring mod ledighed. Det er frivilligt, hvorvidt man ønsker at være medlem af en a-kasse, og det er således borgerens eget ansvar at melde sig ind i en a-kasse.

⁴ ”Viden og inspiration om langtidsledighed”, Mploy og Arbejdsmarkedsstyrelsen, december 2012

Alder og Køn

I august 2015 er der i alt 225 forsikrede borgere, som har været ledige i mere end 12 måneder.

Ud fra borgernes cpr. nummer fordeler de forsikrede ledige sig således i forhold til alder:

	20-30 år	31-40 år	41-50 år	+ 50 år
A-dagpenge	18 %	32 %	20 %	30 %

Tabel 1: forsikrede ledige, alder

Ovenstående fordeling på alder viser en forholdsvis jævn fordeling. Halvdelen er således over 40 år, hvilket, som tidligere præsenteret, er én af de faktorer, der øger risikoen for langtidsledighed.

I forhold til køn, som ligeledes kan udledes ud fra borgerens cpr. nummer, fordeler de forsikrede ledige sig som følgende:

- Kvinder: 58 %
- Mænd: 42 %

Der er således en lille overvægt af kvinder blandt de forsikrede ledige.

Varighed af ydelser

På baggrund af sagsgennemgang af de 52 borgersager (25 % af 225 cpr numre), som stikprøven for de forsikrede ledige består af, fremhæves de tendenser, der gør sig gældende for de forsikrede ledige.

16 ud af de 52 cpr. numre, som stikprøven består af, modtager den midlertidig arbejdsmarkedsydelse, som er en særlig ydelse til borgere, der har modtaget dagpenge mere end to år (den midlertidige arbejdsmarkedsydelse udgør 60 % af højeste dagpengesats for ikke-forsørgere og 80 % af højeste dagpengesats for forsørgere). Det er således værd at bemærke, at omkring 30 % af de forsikrede ledige inden for stikprøven har opbrugt deres 2 årige dagpengeret og dermed anses i risikogruppen for i yderligere grad at miste kontakten til arbejdsmarkedet og ende i meget langvarige ydelsesforløb.

Sociale og helbredsmæssige udfordringer

De forsikrede ledige ikke er i udpræget grad karakteriseret ved sociale og/eller helbredsmæssige udfordringer. Ifølge stikprøven har 10 af borgerne en sag vedr. sygdom af fysisk eller psykisk karakter fx muskel- og ledsmerter, eksem, livsstilssygdomme, angst eller depression.

13 borgere har så begrænsede danskundskaber, at det i deres sag er noteret som en udfordring i forhold til at komme i beskæftigelse.

Faglige udfordringer

De forsikrede ledige i stikprøven har tidligere erfaring med jobs indenfor omsorgssektoren (social og sundhedshjælper, pædagog) service (kundeservicemedarbejder, butiksassistent) kontorarbejde (sekretær) samt rengøring, køkkenmedarbejder, kørsel og lagerarbejde.

I forlængelse heraf har 19 borgere folkeskolen som højeste uddannelsesniveau. 3 borgere i stikprøven har en lang videregående uddannelse inden for kunst og kultur. De resterende borgere i stikprøven har enten en ungdomsuddannelse eller en kort eller mellemlang videregående uddannelse inden for omsorg (fx social og sundhedshjælper, pædagog) eller service og håndværk (snedker, jern og metalmedarbejder). Sagsgennemgangen giver således et indtryk af, at de forsikrede ledige har svært ved at komme i job, fordi de mangler de efterspurgte kompetencer eller et tilstrækkeligt uddannelsesniveau.

Ifølge analyse foretaget af Beskæftigelsesministeret i 2010 har personer med lavt uddannelsesniveau knap tre gange større risiko for langtidsledighed.

Opsummerende for de forsikrede ledige:

- Mindre grad af fysiske/psykiske udfordringer
- Sproglige udfordringer ved hver fjerde sag
- Generelt lavt uddannelsesniveau
- Stor erhvervs erfaring med lavtlønnede/ufaglærte job

4. Kontanthjælpsmodtagere/uddannelseshjælpsmodtagere

I forbindelse med kontanthjælpsreformen fra 2013 blev kontanthjælpen for unge under 30 år uden en kompetencegivende uddannelse afskaffet og erstattet med en uddannelseshjælp. Denne ydelse er på niveau med en SU og skal være medvirkende til at få flere unge i gang med job eller uddannelse. På samme måde som med kontanthjælpsmodtagere over 30 år, kategoriseres borgerne i forhold til, om de er job/uddannelsesparate eller aktivitetsparate.

Første del af analysen - overblik

Behandlingen af kontanthjælpsmodtagere/modtagere af uddannelseshjælp baseres i den første del af analysen på data fra Jobindsats.dk. Data fra Jobindsats gør det muligt at give et billede af de langvarige ydelsesmodtagere i forhold til køn, alder samt etnicitet og dækker over alle forløb over 12 måneder. Usikkerheden ved anvendelsen af disse tal er, at én borger (cpr nummer) kan have flere forløb, hvormed samme borger fx har haft 2 forløb på offentlig ydelse over 12 måneder. Dette vurderes dog ikke sandsynligt, hvormed det forventes, at et forløb overvejende dækker over et cpr nummer. En opgørelse lavet af Jobcenter Vallensbæk på baggrund af beregningsmodel udgivet af KL viser, at 83 % af alle kontanthjælpsmodtagere i Ishøj Kommune har modtaget kontanthjælp i minimum 12 måneder. Dette styrker forventningen om, at et forløb overvejende dækker over et cpr. nummer.

Ydelser

Som nedenstående tabel viser, var der i maj 2015 i alt 461 forløb/personer i Ishøj Kommune, hvor borgeren har modtaget kontanthjælp eller uddannelseshjælp sammenhængende i mere end et år.

	1-2 år	2-3 år	Over 3 år	I alt
Kontanthjælp – jobparat	71	49	27	147 (32 %)
Kontanthjælp – aktivitetsparat	69	46	114	229 (50 %)
Uddannelseshjælp – jobparat	18	-	-	18 (4 %)
Uddannelseshjælp – aktivitetsparat	67	-	-	67 (14 %)
Sum	225	95	141	461

Tabel 2: ydelser – kontanthjælp og uddannelseshjælp

- Halvdelen af alle forløb har varet 1-2 år (49 %).
- 70 % af alle forløb for kontanthjælpsmodtagere har varet mere end et år.
- 64 % (over og under 30 år) er aktivitetsparate

Da kontanthjælpsreformen og dermed de ændrede ydelser for unge først trådte i kraft pr. 1. januar 2013 ses der ingen forløb af uddannelseshjælp over 2 år.

Det findes interessant, at over halvdelen (64 %) er aktivitetsparate, hvormed de ikke anses som værende i stand til at kunne gå direkte fra offentlig ydelse i beskæftigelse. Kun hver tredje (35 %) er matchet som jobparat. Fordelt på ydelser anses gruppen af langvarige ydelsesmodtagere således som værende præget af ”tunge” borgere, som modtager kontanthjælp og ikke vurderes at kunne varetage et job inden for det kommende år.

Alder

Da alle uddannelsesmodtagere per definition er i alderen 18-30 år, indeholder nedenstående tabel kun aldersfordelingen for borgere på kontanthjælp.

	20-30 år	31-40 år	41-50 år	+ 50 år
Jobparate kontanthjælpsmodtagere	1 %	45 %	30 %	24 %
Aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere	0 %	28 %	34 %	38 %

Tabel 3: Alder – kontanthjælp

- 54 % af de jobparate kontanthjælpsmodtagere er over 40 år.
- 72 % af de aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere er over 40 år.
- 1 % (svarende til 2 borgere) af de jobparate kontanthjælpsmodtagere er under 30 år. Dette dækker over unge med en kompetencegivende uddannelse.

Samlet set er der en overvægt af borgere over 40 år blandt alle kontanthjælpsmodtagere. Ifølge en analyse foretaget af konsulentfirmaet Mploy, 2012⁵, er ledige over 40 år i større

risiko for at ende i langtidsledighed, da ældre er mindre omstillingsparate, har forældede kompetencer eller mødes med aldersfordomme hos arbejdsgiverne.

Køn

Overordnet er der en lille overvægt af kvinder blandt langvarige ydelsesmodtagere. 58 % af den samlede målgruppe er således kvinder og 42 % er mænd.

	Kvinde	Mand
Kontanthjælp – jobparat	50 % (74)	50 % (73)
Kontanthjælp - aktivitetsparat	64 % (146)	36 % (83)
Uddannelseshjælp - jobparat	56 % (10)	44 % (8)
Uddannelseshjælp - aktivitetsparat	55 % (37)	45 % (30)
Sum	267 (58 %)	194 (42 %)

Tabel 4: Køn⁶ - kontanthjælp og uddannelseshjælp

Som tabel 4 viser, er der størst skel mellem kønnene i henhold til de aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere.

- 64 % af de aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere er kvinder
- 36 % af de aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere er mænd.
- For de unge på uddannelseshjælp er der en overvægt af kvinder både blandt de uddannelses/jobparate og de aktivitetsparate.

Analyser lavet kontanthjælpsområdet viser, at mænd samlet set er overrepræsenteret blandt jobparate kontanthjælpsmodtagere⁷. Samme mønster gør sig dog ikke gældende i Ishøj Kommune, hvor der er en ligelig fordeling mellem kvinder og mænd.

Etnisk baggrund

Borgere med ikke-etnisk dansk baggrund er samlet set overrepræsenteret blandt langvarige ydelsesmodtagere, der modtager kontanthjælp/uddannelseshjælp.

	Dansk	Vestlige indvandrere og efterkommere	Ikke-vestlige indvandrere og efterkommere
Kontanthjælp - jobparate	43,3 %	-	56,7 %
Kontanthjælp - aktivitetsparat	42,2 %	4,4 %	52,4 %
Uddannelseshjælp - jobparate	44,4 %	-	55,6 %
Uddannelseshjælp - aktivitetsparat	68,2 %	-	31,8 %

⁵ Viden og inspiration om langtidsledighed – Hovedstaden og Sjælland, Mploy og Arbejdsmarkedsstyrelsen, 2012

⁶ Kønsfordeling i Ishøj Kommune: Kvinder: 49,8 %, mænd: 50,2 %

⁷ "Nye Veje mod Job – borgere i udkanten af arbejdsmarkedet", Carsten Koch udvalget, marts 2015

Tabel 5: Herkomst – kontanthjælp og uddannelseshjælp

For at give et reelt billede af ovenstående fordeling af borgere på kontanthjælp, sammenstilles denne med den generelle befolkningssammensætning i Ishøj Kommune.

Personer med dansk oprindelse	Indvandrere og efterkommere
63 % (13996)	37 % (8197)

Tabel 6: Folketal den 1. i kvartalet efter område, tid og herkomst

Enhed: Antal

Sammenstilles opgørelsen over borgernes etnicitet med den samlede befolkningsgruppe i Ishøj, findes det interessant, at borgere med anden etnisk baggrund er underrepræsenteret i målgruppen af aktivitetsparate modtagere af uddannelseshjælp, altså blandt de unge. Med andre ord er de etniske danske unge overrepræsenteret i målgruppen af unge ydelsesmodtagere, som grundet sociale problemer ikke anses som værende i stand til at kunne påbegynde job eller uddannelse inden for det kommende år.

- De ikke-etniske danskere borger er generelt overrepræsenteret blandt langvarige ydelsesmodtager, der modtager kontanthjælp.
- Blandt de aktivitetsparate uddannelseshjælpsmodtagere er der en underrepræsentation af borgere med ikke-etnisk dansk baggrund. Det ser således ud til, at de unge med etnisk dansk baggrund har det sværere, når det kommer til sociale udfordringer ud over ledighed.

Anden del af analysen – sagsgennemgang

Anden del af analysen baseres på stikprøver (25 % af alle borgere på kontanthjælp eller uddannelseshjælp). Sagsgennemgangen bidrager med et overblik over de sociale pejlemærker, der kendetegner langvarige ydelsesmodtagere på kontanthjælp og uddannelseshjælp.

1. Jobparate kontanthjælpsmodtagere

Som jobparat kontanthjælpsmodtager stilles der krav til, at borgeren står til rådighed for arbejdsmarkedet og aktivt skal søge job. Stikprøven består af i alt 41 borgersager.

Sociale og helbredsmæssige udfordringer

Ud af de 41 borgersager er det oplyst, at 7 borgere har fysiske udfordringer såsom smerter i ryg og ben/hofte og eksem. 4 borgere har psykiske lidelser fx depression, angst og borderline. Af sociale udfordringer nævnes kriminalitet, hvormed borgeren afsoner dom, misbrug og hændelser i barndommen, der har indvirkning på borgerens hverdag og arbejdsevne. Dette gør sig gældende i 5 sager. I de resterende sager er det ikke noteret, om borgeren har fysiske, psykiske eller sociale udfordringer ud over ledighed.

Faglige udfordringer

Sagerne indeholder ikke alle information om borgerens uddannelsesniveau, hvorfor opgørelsen ikke er udtømmende. Sagsgennemgangen giver dog indtryk af, at mange af de jobparate kontanthjælpsmodtagere er uden uddannelse og har erhvervs erfaring fra ufaglærte jobs såsom rengøring, lagerarbejde, køkkenarbejde og kørsel. Enkelte har en kort videregående uddannelse fx frisør, pædagogmedhjælper eller køkkenassistent. 2 borgere i stikprøven har meget specifikke uddannelser, som kun giver adgang inden for et snævert arbejdsmarked (kulturstudier, webdesigner). Dette beskrives i deres sag som én af årsagerne til deres lange ydelsesforløb. Andre borgere har udenlandske uddannelser, som ikke nødvendigvis er kompetencegivende i Danmark. Endeligt er det i flere af de gennemgåede sager beskrevet, at borgeren har behov for opkvalificering, hvorfor det formodes, at borgeren har et begrænset uddannelsesgrundlag bag sig.

Opsummerende for de jobparate kontanthjælpsmodtagere:

- Mindre omfang fysiske udfordringer såsom smerter i ryg/ben og hofte.
- Mindre omfang af sociale udfordringer som psykiske lidelser, kriminalitet og misbrug
- Korte, snævre eller intet uddannelsesniveau

3. Aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere

Jævnfør Beskæftigelsesministeriets definition af aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere vurderes disse borgere grundet sociale, faglige eller helbredsmæssige årsager ikke at kunne komme i arbejde inden for en kortere periode. Stikprøven består af 64 borgersager.

Størstedelen af de aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere er kvinder og med ikke-etnisk dansk baggrund.

Det findes interessant, at alle borgerne i stikprøven har modtaget kontanthjælp i mindst 4 år. Målgruppen anses således som statisk, hvormed borgerne ikke ”flytter sig” fra kontanthjælp og deres nuværende situation. Hvis en borger først er matchet aktivitetsparat, er der således lille chance for, at borgeren kommer i beskæftigelse⁸.

Sociale og helbredsmæssige udfordringer

Fokuseres der på disse borgeres sociale og helbredsmæssige forhold, tegner der sig et billede af en målgruppe med mange udfordringer ud over ledighed. Stort set alle borgere i stikprøven lider af fysiske og/eller psykiske lidelser såsom smerter i bevægeapparatet, slidgigt, depression og angst. Ca. en tredjedel af borgerne i stikprøven har således problemer med smerter i ryg, arme, ben, hovedpine og slidgigt i sådan en grad, at det er hæmmende for deres beskæftigelsesmuligheder. Enkelte sager indeholder kræftforløb, hvor borgeren enten har haft kræft eller stadig er syg heraf. Derudover lider en stor del af de borgere, som er indgået i sagsgennemgangen af psykiske lidelser såsom depression, angst og posttraumatisk stress. Tal fra KL viser, at ikke-arbejdsparate borgere har tre gange så mange kontakter til vagtlægen og

⁸ ”Ind på arbejdsmarkedet – Fakta og analyse”, KL 2014

seks gange så mange kontakter til psykolog/psykiater sammenholdt med beskæftigede borgere⁹. Ifølge KL tager hele 36 % af de aktivitetsparate således medicin mod psykiske lidelser mod kun 2 % af den generelle befolkning.

Stikprøven viser, at en sjettedel er direkte umotiveret for at ændre egen situation. Omvendt viser sagsgennemgangen, at flere af borgerne har udtalt, at de ønsker at ændre sin nuværende situation og komme i job.

Faglige udfordringer

Da det før beskæftigelsesreformen ikke var lovpligtigt, at aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere udarbejdede CV i forbindelse med deres indsats i Jobcenteret, er det sparsomt hvilke oplysninger, der ligger i sagerne om borgernes uddannelsesmæssige baggrund. På baggrund af nationale undersøgelser vurderes det, at 60 % har problemer med deres faglige og praktiske kompetencer, hvormed de har en sparsom eller ingen uddannelse bag sig.

Analysen viser endvidere, at mange af borgerne i målgruppen har så dårlige danskundskaber, at det har betydning for deres muligheder for at komme i job. I ca. en femtedel af de gennemgåede sager, er det således noteret, at borgeren skal opkvalificeres i henhold til sprogkundskaber.

Jævnfør sagsgennemgangen har flere af de aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere ingen eller kun sporadisk erhvervs erfaring. Mange af kvinderne har således hverken uddannelse eller erhvervs erfaring og er stort set hele deres voksenliv blevet forsørget af ægtefælles indkomst. Såfremt borgeren tidligere har været i beskæftigelse, er det typisk i forhold til ufaglærte jobs fx rengøring, lagerarbejde, butiksassistent osv.

Opsummerende for de aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere:

- Alle har modtaget kontanthjælp i mindst 4 år
- Størstedelen oplever fysiske og psykiske udfordringer
- Sparsom uddannelse og erhvervs erfaring
- Dårlige sprogkundskaber

4. Uddannelseshjælpsmodtagere (jobparate og aktivitetsparate)

De unge under 30 år, som ikke har en kompetencegivende erhvervsuddannelse, modtager det, som kaldes uddannelseshjælp svarende til kontanthjælp. På samme måde som med kontanthjælpsmodtagere, matches de unge ud fra, hvorvidt de er i stand til umiddelbart at starte job/uddannelse eller ej. De uddannelsesparate unge vurderes således at kunne starte job/uddannelse inden for en kortere periode, hvor de aktivitetsparate har sociale, faglige eller helbredsmæssige udfordringer der gør, at de ikke vil kunne starte job/uddannelse inden for det følgende år.

Sociale og helbredsmæssige udfordringer

⁹ ”Ind på arbejdsmarkedet – Fakta og analyse”, KL 2014

Over halvdelen af de aktivitetsparate unge har psykiske udfordringer såsom angst, ADHD og personlighedsforstyrrelser i sådan en grad, at det hæmmer deres muligheder for at påbegynde uddannelse eller beskæftigelse. Flere af de aktivitetsparate unge har været indlagt grundet psykiske lidelser. Derudover har flere af de unge fysiske udfordringer såsom smerter i ryg/muskler og kroniske lidelser. Én borger er multihandicappet.

Endeligt beskrives særligt de aktivitetsparate unge ved, at de har vanskeligt ved at indgå i sociale relationer og dermed mangler basale sociale kompetencer til fx at kunne indgå i en undervisningsklasse eller fungere på en arbejdsplads.

To har et misbrug.

Tidligere undersøgelser af risikofaktorer for ledighed blandt unge viser, at familiære relationer også har indflydelse¹⁰. Hermed har forældrenes uddannelsesmæssige baggrund indflydelse på de unges risiko for ledighed, ligesom de unges netværk eller mangel på samme har betydning. De unge mangler således ofte en person i deres liv, som kan støtte dem i at søge job eller uddannelse, ligesom de mangler indre motivation hertil. Sagsgennemgangen viser således, at de unge på uddannelseshjælp ofte karakteriseres som indadvendte og passive.

Faglige udfordringer

De unge har ingen eller kun sparsom erhvervs erfaring, ligesom de fleste har folkeskole som eneste uddannelsesgrundlag. Enkelte af de unge i stikprøven har ingen afsluttet uddannelse, hvormed antages, at de aldrig har færdiggjort folkeskolen.

Sagsgennemgangen giver indtryk af, at de unge har faglige udfordringer, og selvom de har ønsker for videregående uddannelse, mangler flere motivationen eller de faglige kompetencer. Endeligt beskrives det, at de unge mangler tro på egne evner.

Opsummerende for de unge uddannelseshjælpsmodtagere (uddannelsesparate/aktivitetsparate):

- Sparsomt uddannelsesniveau
- Manglende tro på egne evner
- Manglende netværk
- Udtalte psykiske og fysiske udfordringer og lidelser
- Manglende sociale kompetencer

5. Konklusion

Nedenstående tabel giver som konklusion på analysen en oversigt over de sociale og faglige pejlemærker, der er blevet identificeret for de enkelte ydelsesmålgrupper. Opgørelser over,

¹⁰ "Unge og uddannelse i Brøndby", Jobcenter Brøndby april 2015 og, "Undersøgelse af unge med risiko for langtidsledighed", Marselisborg Research marts 2013.

hvor mange borgere, der fx har en psykisk lidelse eller sproglige udfordringer dækker alene over de 25 %, som er gennemgået i forbindelse med stikprøven. Der skal derfor tages forbehold for usikkerheder og er derfor ikke nødvendigvis direkte sammenlignelig med resten af målgruppen.

	Faglige pejlemærker	Sociale og sundhedsmæssige pejlemærker
Forsikrede ledige	<ul style="list-style-type: none"> • Lavt uddannelsesniveau • Stor erfaring inden for lavtlønnet/ufaglært arbejde 	<ul style="list-style-type: none"> • 30 % arbejdsmarkedsydelse • 1/5 har fysiske eller psykiske lidelser • 25 % har sproglige udfordringer
Jobparate Kontanthjælpsmodtagere	<ul style="list-style-type: none"> • Dårligt eller intet uddannelsesniveau • Erfaring inden for lavtlønnet/ufaglært arbejde 	<ul style="list-style-type: none"> • ¼ har fysiske eller psykiske lidelser • Mindre omfang af andre sociale udfordringer såsom kriminalitet, misbrug og dårlig opvækst
Aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere	<ul style="list-style-type: none"> • Sparsom eller intet uddannelsesniveau • Ingen eller sporadisk erhvervs erfaring 	<ul style="list-style-type: none"> • Overvejende kvinder og ikke-etniske danskere • Fysiske og psykiske lidelser i stort set alle de gennemgåede sager • 1/5 har dårlige sprogkunderskaber • Statisk gruppe – rykker sig ikke
Uddannelsesparate og Aktivitetsparate uddannelseshjælpsmodtagere	<ul style="list-style-type: none"> • Intet uddannelsesniveau eller folkeskole • Sparsom erhvervs erfaring 	<ul style="list-style-type: none"> • De aktivitetsparate unge har svært fysiske og psykiske lidelser • De uddannelsesparate unge mangler motivation og tro på egne evner • Manglende netværk for alle unge • Manglende sociale

		kompetencer
--	--	-------------

Tabel 7: opsamling